

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/105/2000

OPINIE O SKUTKACH INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ I PRZEBIEGU NEGOCJACJI AKCESYJNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ W ostatnim roku przewidywania dotyczące skutków integracji dla różnych dziedzin życia w Polsce zmieniły się jedynie w bardzo niewielkim zakresie. Można więc mówić o stabilizacji opinii dotyczących konsekwencji przystąpienia naszego kraju do Unii dla różnych sfer życia. Jak wynika z analiz, na pozytywne nastawienie do integracji wpływa przede wszystkim oczekiwanie poprawy w takich dziedzinach, jak: polska gospodarka, materialny poziom życia Polaków i sytuacja w miejscu pracy.
- ◆ Więcej niż co trzeci badany (35%) deklaruje zainteresowanie podjęciem pracy na terenie krajów UE po wejściu Polski do tej organizacji, przy czym co piąty sam zamierza się o to starać (13% na pewno, a 7% prawdopodobnie). Gotowość do ubiegania się o pracę w krajach UE zgłaszają z jednej strony ludzie młodzi, dopiero rozpoczynający swoją drogę zawodową, z drugiej - osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i badani o stosunkowo niewielkich dochodach.
- ◆ Dwie trzecie ankietowanych (66%) wyraża przekonanie, że Polska znajdzie się w grupie państw przyjętych do Unii Europejskiej w pierwszej kolejności. Przeciwnego zdania jest tylko co ósmy respondent (13%).
- ◆ Na podstawie uzyskanych deklaracji można powiedzieć, że znaczna część społeczeństwa nie orientuje się w przebiegu negocjacji akcesyjnych. Ponad dwie piąte badanych (43%) nie potrafi ocenić ich tempa, a połowa (51%) taktyki przyjętej przez stronę polską. Osoby, które czują się kompetentne wypowiadać na ten temat, najczęściej sądzą, że negocjacje przebiegają w odpowiednim tempie (25%) lub zbyt wolno (22%). Stosunkowo najczęstsze jest przeświadczenie o zbytnej ustepliwości polskich negocjatorów (26%). Nieco mniej osób wyraża przekonanie, że postępują oni we właściwy sposób (20%), a tylko nieliczni (3%) zarzucają stronie polskiej zbytnią sztywność, nieustępliwość w rokowaniach.

Ostatni rok przyniósł zahamowanie tendencji do spadku liczby zwolenników przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Więcej informacji na temat ewentualnych zmian społecznego stosunku do integracji w tym okresie dostarczają opinie badanych dotyczące jej pożądanego tempa i zakresu oraz przewidywanych następstw. Podobnie jak w latach ubiegłych spróbujemy określić, jakie czynniki mają decydujące znaczenie dla kształtowania się pozytywnego nastawienia wobec integracji. Po raz pierwszy, po ponad dwóch latach od czasu oficjalnego rozpoczęcia negocjacji w sprawie członkostwa Polski w Unii Europejskiej, poprosiliśmy także respondentów o ocenę przebiegu rokowań¹.

OPINIE O TEMPIE, ZAKRESIE I SKUTKACH INTEGRACJI

Tak jak we wcześniejszych sondażach badani wyrażając swoje opinie w tych kwestiach posługiwali się siedmiostopniową skalą, której krańce wyznaczały dwa przeciwstawne twierdzenia na dany temat. W ciągu ostatniego roku (od maja '99 do maja br.) opinie dotyczące pożądanego tempa, zakresu i skutków integracji zmieniły się jedynie w niewielkim stopniu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (120), 11-16 maja 2000, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1057).

Stabilne pozostały poglądy na temat pożądanego terminu wejścia Polski do Unii Europejskiej. Zwolennicy szybkiego przystąpienia do tej organizacji (43%) nadal przeważają nad osobami opowiadającymi się raczej za późniejszym terminem integracji (31%). Nie zmieniły się znacząco opinie o pożądanym tempie dostosowywania naszego prawodawstwa do prawa Unii Europejskiej. Poglądy w tej kwestii są podzielone. W zasadzie równoliczne są grupy osób postulujących jak najszybsze i obejmujące wszystkie dziedziny dostosowania naszego prawa do obowiązującego w Unii (37%) i tych, którzy opowiadają się za bardziej powolnymi zmianami, zakładającymi wprowadzenie możliwie w wielu sferach okresów ochronnych, przejściowych (39%).

Nieco poprawiły się opinie o przewidywanych skutkach integracji, zarówno w wymiarze ogólnopolskim, jak i osobistym. Obecnie bardziej wyraźnie niż przed rokiem przeważa przekonanie, że bilans integracji będzie dla Polski dodatni (sądzi tak 39% badanych), choć nadal znaczący odsetek respondentów (30%) spodziewa się raczej strat niż korzyści z tym związanych.

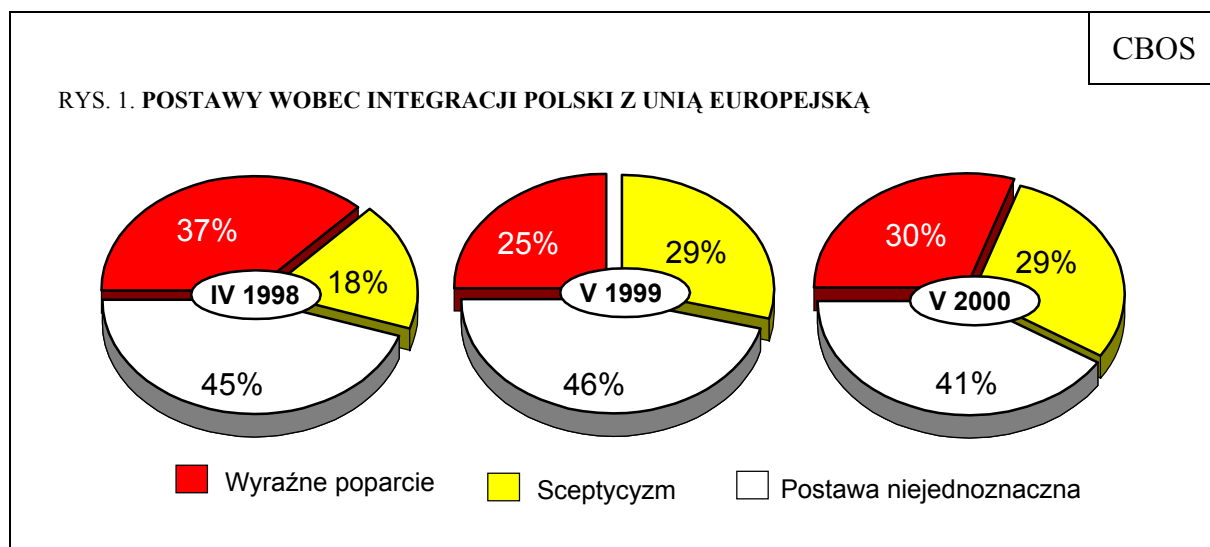
W przewidywaniach dotyczących skutków integracji dla respondenta osobiście przewaga optymistów nad pesymistami jest jeszcze mniejsza (25% do 21%). Ponad połowa badanych nie potrafi bardziej jednoznacznie ocenić konsekwencji wejścia do Unii dla nich samych. Wybierają oni środkowy punkt na skali (co może oznaczać prognozowanie braku wpływu integracji na ich życie bądź równowagi zysków i strat) lub deklarują brak sprecyzowanej opinii w tej kwestii. A zatem, pomimo upływu czasu, w percepcji społecznej przewidywane skutki integracji nadal są bardziej uchwytnie na poziomie makro niż na poziomie mikro - w sferze jednostkowego doświadczenia. Może to oznaczać brak identyfikacji z procesem integracji i powodować, że będzie on postrzegany jako coś zewnętrznego w stosunku do obywateli.

Minimalnie polepszyły się prognozy dotyczące tego, kto w głównej mierze skorzysta na integracji - Polska czy kraje Unii. Mimo że nieco więcej respondentów niż przed rokiem (25%) sądzi, że na rozszerzeniu Unii zyska przede wszystkim Polska, nadal znacznie częstsze jest przekonanie, że beneficjentem tego procesu będą głównie państwa Piętnastki (wyraża je 40% badanych).

Tabela 1

PUNKTY NA SKALI									Trudno powiedzieć			Średnia		
1 - 3			4 Opinie „środkowe”			5 - 7								
IV 1998	V 1999	V 2000	IV 1998	V 1999	V 2000	IV 1998	V 1999	V 2000	IV 1998	V 1999	V 2000	IV 1998	V 1999	V 2000
w procentach														
Dla Polski korzystne byłoby, aby jak najszybciej znalazła się w Unii Europejskiej						Dla Polski najbardziej korzystne byłoby, aby jak najpóźniej znalazła się w Unii Europejskiej								
50	42	43	16	14	14	23	32	31	12	12	11	3,21	3,81	3,73
Dla Polski najkorzystniej byłoby, aby jak najszybciej i we wszystkich dziedzinach dostosować nasze prawo do prawa Unii Europejskiej						Dla Polski najkorzystniej byłoby, aby jak najdłużej i jak najwięcej dziedzin życia objętych było okresem przejściowym, ochronnym w dostosowaniu naszego prawa do prawa Unii Europejskiej								
42	35	37	13	13	13	32	40	39	12	12	10	3,70	4,09	4,12
Integracja Polski z Unią Europejską przyniesie Polsce więcej korzyści niż strat						Integracja Polski z Unią Europejską przyniesie Polsce więcej strat niż korzyści								
46	35	39	16	19	17	22	32	30	17	14	14	3,32	3,95	3,88
Integracja Polski z Unią Europejską mnie osobiście przyniesie więcej korzyści niż strat						Integracja Polski z Unią Europejską przyniesie mnie osobiście więcej strat niż korzyści								
33	25	25	20	21	26	17	25	21	30	29	28	3,49	4,12	4,01
Na przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej więcej zyska Polska niż państwa Unii Europejskiej						Na przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej więcej zyskają państwa Unii Europejskiej niż Polska								
31	22	25	17	19	19	32	41	40	21	18	16	4,06	4,60	4,42

Podobnie jak w latach ubiegłych opinie respondentów wyrażane na skalach posłużyły nam do skonstruowania syntetycznej skali postaw wobec integracji, przyjmującej wartości od 1 do 7, gdzie 1 oznacza, iż respondent na wszystkich skalach składowych wybrał punkt 1, a 7 - że w każdym przypadku wskazał punkt 7. Zbudowana w ten sposób syntetyczna skala osiągnęła wysoką rzetelność statystyczną (Alfa Cronbacha = 0,83). Korzystając z niej podzieliliśmy badaną zbiorowość na trzy kategorie: wyraźnych zwolenników integracji (tych, którzy uzyskali na skali wartości od 1 do 3), osoby niejednoznacznie nastawione do tego procesu (ich poglądy na skali przybierają wartości większe niż 3 i mniejsze niż 5) oraz osoby sceptyczne wobec przystąpienia Polski do UE (ich opinie sytuują się w zakresie od 5 do 7)².

W ostatnim roku postawy wobec integracji nieco się wykrystalizowały i poprawiły. Przy niezmięniętej liczbie ankietowanych nastawionych sceptycznie, przybyło osób zajmujących stanowisko zdecydowanie pronijne. Obecnie liczba badanych wyraźnie popierających wejście do UE minimalnie przeważa nad liczbą osób wyrażających sceptycyzm w tej kwestii. Podobnie jak w latach ubiegłych poglądy największej grupy osób można określić jako postawę niejednoznaczną wobec integracji.

² Zob. 1 tabela aneksowa.

Najbardziej pronijną postawą wyróżniają się osoby o wyższym statusie społeczno-materialnym: z wykształceniem wyższym, deklarujące najwyższe dochody *per capita* w rodzinie, zadowolone z własnych warunków materialnych oraz ludzie młodzi - do 24 roku życia, szczególnie uczniowie i studenci. W grupach społeczno-zawodowych są to przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracownicy fizyczno-umysłowi. Poparciu dla integracji sprzyjają ponadto deklarowane prawicowe poglądy polityczne.

Zdecydowanie najwięcej osób sceptycznie nastawionych do zjednoczenia z Unią notujemy wśród rolników. W tej grupie stosunkowo często można też spotkać mieszkańców wsi i ludzi starszych - powyżej 65 roku życia.

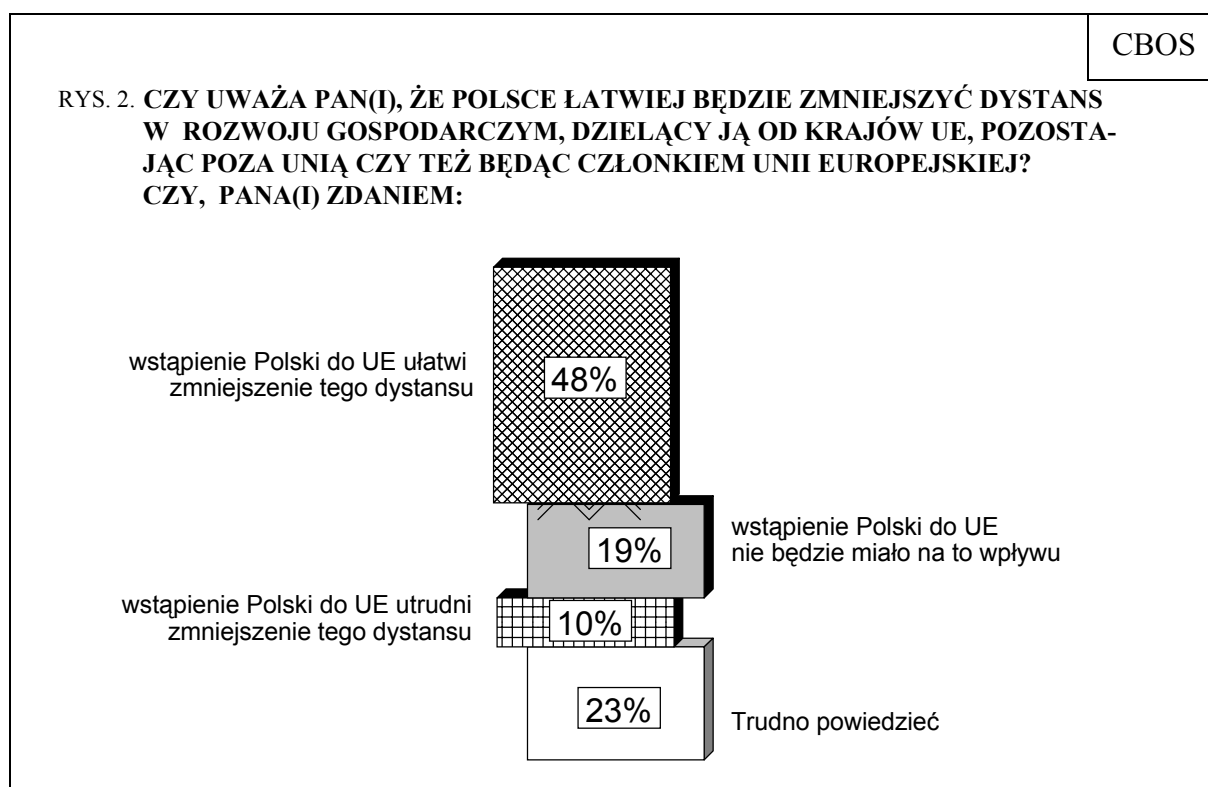
PRZEWIDYWANE SKUTKI INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

W ostatnim roku przewidywania dotyczące skutków integracji dla różnych dziedzin życia w Polsce, pogarszające się w latach '97 - '99, nie zmieniły się znacząco lub co najwyżej jedynie w bardzo niewielkim zakresie. Można więc mówić o stabilizacji opinii o konsekwencjach integracji dla różnych sfer życia w kraju.

Ocena wpływu integracji na gospodarkę i materialne warunki życia

Utrzymuje się, wyrażane obecnie przez połowę ankietowanych, ogólne przekonanie o pozytywnym wpływie integracji na stan polskiej gospodarki. Ekonomicznych korzyści z przystąpienia do Unii spodziewają się przede wszystkim badani o wyższym statusie społeczno-materialnym (osoby z wykształceniem wyższym, ludzie osiągający najwyższe dochody *per capita* w rodzinie): kadra kierownicza i inteligencja, pracownicy umysłowi niższego szczebla, osoby pracujące na własny rachunek oraz ludzie młodzi, zwłaszcza uczniowie i studenci, a więc grupy zaliczające się do największych zwolenników integracji.

Niemal połowa ankietowanych spodziewa się jednocześnie, że przystąpienie do Unii ułatwi zmniejszenie dystansu w rozwoju ekonomicznym, dzielącym nas od Unii Europejskiej. Należy jednak pamiętać, że przekonanie to nie redukuje obaw o to, czy Polska jest już dostatecznie dobrze przygotowana gospodarczo do członkostwa w tej organizacji³. Przeświadczenie, że Polska jest jeszcze zbyt słaba gospodarczo, aby wejść do Unii, wyraża niemal połowa osób oczekujących zmniejszenia dystansu ekonomicznego w wyniku integracji naszego kraju ze strukturami europejskimi.

Prognozy dotyczące ekonomicznych skutków wejścia do Unii są zróżnicowane w zależności od sektora gospodarki. Podobnie jak w latach ubiegłych przewidywane korzyści gospodarze z integracji odnoszą się przede wszystkim do przedsiębiorstw prywatnych. Przekonanie, że przyczyni się ona do ich rozwoju, jest ponad dwukrotnie częstsze niż opinia o pogorszeniu warunków ich funkcjonowania. Natomiast w prognozach dotyczących

³ Por. komunikat CBOS „Polacy, Węgrzy, Czesi, Litwini i Ukraińcy o integracji z Unią Europejską”, czerwiec 2000.

przyszłości zakładów państwowych, a przede wszystkim indywidualnych gospodarstw rolnych, dominują obawy. Przy czym o ile przewidywania dotyczące sytuacji przedsiębiorstw państwowych po wejściu naszego kraju do UE w kolejnych latach pozostawały dość stabilne, o tyle opinie o losie gospodarstw rolnych gwałtownie się zmieniały i z roku na rok stawały się coraz bardziej pesymistyczne. Obecny rok jest pierwszym, w którym nie odnotowaliśmy dalszego pogarszania się prognoz w tej kwestii. Obawy o przyszłość polskich gospodarstw rolnych wyrażają najczęściej sami rolnicy, jednak przekonanie o negatywnym wpływie integracji na ich funkcjonowanie wyraźnie dominuje we wszystkich grupach społecznych uwzględnionych w badaniu, również tych najbardziej przychylnie nastawionych wobec wejścia Polski do UE.

Nie zmieniły się znacząco przewidywania dotyczące sytuacji w zakładzie pracy, gospodarstwie rolnym respondenta. Tak jak w roku ubiegłym opinie na ten temat są niejednoznaczne. Niemal taki sam odsetek badanych spodziewa się korzystnego wpływu integracji na sytuację w swoim zakładzie pracy, co sądzi, że jej skutki w tym wymiarze będą raczej negatywne. Ponad połowa respondentów nie przewiduje żadnych istotnych zmian z tym związanych bądź nie potrafi wskazać ich kierunku. Obawy o przyszłość swoich miejsc pracy wyrażają przede wszystkim rolnicy – ponad połowa z nich przewiduje, że integracja będzie miała niekorzystny wpływ na sytuację w ich gospodarstwie. Stosunkowo bardziej pesymistyczne prognozy dotyczące sytuacji w swoich zakładach pracy formułują generalnie mieszkańcy wsi, a ponadto ludzie w wieku od 55 do 64 lat, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz osoby o najniższych miesięcznych dochodach *per capita* w rodzinie (do 275 zł), a także respondenci niezadowoleni z własnej sytuacji materialnej. Poprawy spodziewają się najczęściej osoby najlepiej wykształcone i uposażone, kadra kierownicza i inteligencja, badani pracujący na własny rachunek oraz ludzie w wieku od 25 do 34 lat.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, połączenie, integracja Polski z Unią Europejską wpłynie raczej korzystnie czy raczej niekorzystnie na:	Raczej korzystnie						Raczej niekorzystnie						Nie będzie miało wpływu					
	VI '94	V '96	IV '97	IV '98	V '99	V '00	VI '94	V '96	IV '97	IV '98	V '99	V '00	VI '94	V '96	IV '97	IV '98	V '99	V '00
	w procentach																	
- stan polskiej gospodarki	-	-	-	57	51	50	-	-	-	23	28	28	-	-	-	4	5	6
- funkcjonowanie przedsiębiorstw prywatnych*	67	67	51	56	48	49	6	7	15	16	21	21	9	11	8	7	7	8
- funkcjonowanie przedsiębiorstw państwowych*	32	34	35	38	30	27	37	37	29	37	42	43	10	11	7	5	5	8
- funkcjonowanie indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce*	40	37	29	26	17	19	24	32	37	54	61	60	13	11	7	4	5	4
- sytuację w Pana(i) zakładzie pracy, gospodarstwie rolnym**	-	-	26	29	26	25	-	-	17	18	25	24	-	-	29	23	27	26

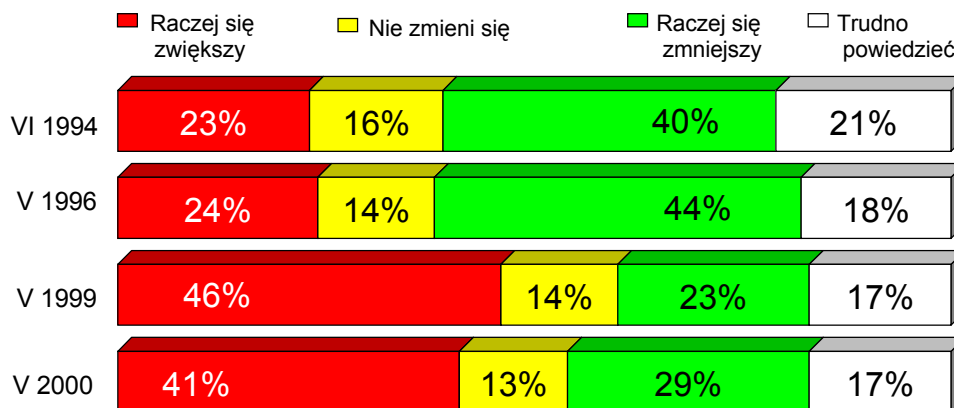
* W latach '94-'96 pytanie dotyczące tych sfer życia brzmiało: „Połączenie, integracja Polski z Unią Europejską może mieć wpływ na różne dziedziny życia w Polsce. Czy, Pana(i) zdaniem, przyczyni się ono raczej do rozwoju czy też raczej do upadku: państwowych przedsiębiorstw i zakładów, prywatnych przedsiębiorstw i zakładów, indywidualnych gospodarstw rolnych?”

** Opinie osób aktywnych zawodowo.

Pominięto odpowiedź „trudno powiedzieć”

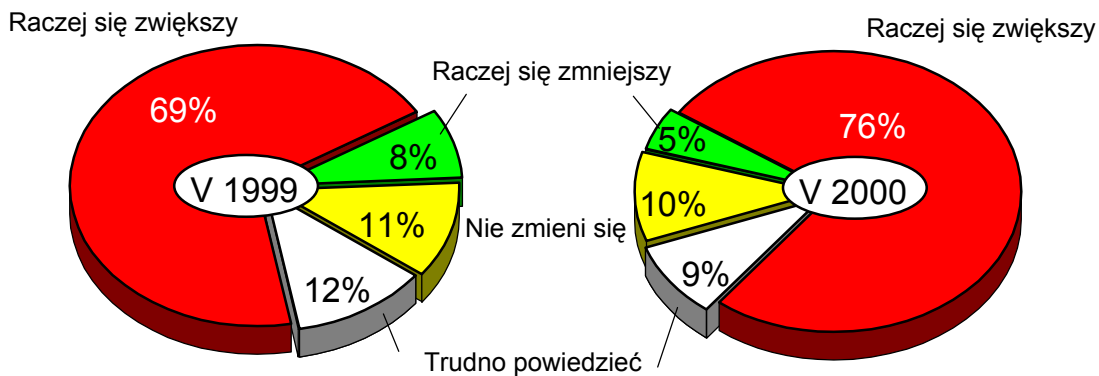
W stosunku do roku ubiegłego nieco się poprawiły prognozy dotyczące poziomu bezrobocia w Polsce po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej. Nadal jednak częstsze są przewidywania jego zwiększenia niż zmniejszenia. I w tym przypadku największymi pesymistami okazują się rolnicy, wśród których aż 69% spodziewa się wzrostu stopy bezrobocia. Opinie samych bezrobotnych w tej kwestii nie odbiegają natomiast znacząco od przeciętnych wśród ogółu badanych.

RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W WYNIKU POŁĄCZENIA, INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ BEZROBOCIE W POLSCE RACZEJ ZWIĘKSZY SIĘ CZY TEŻ RACZEJ SIĘ ZMNIEJSZY?

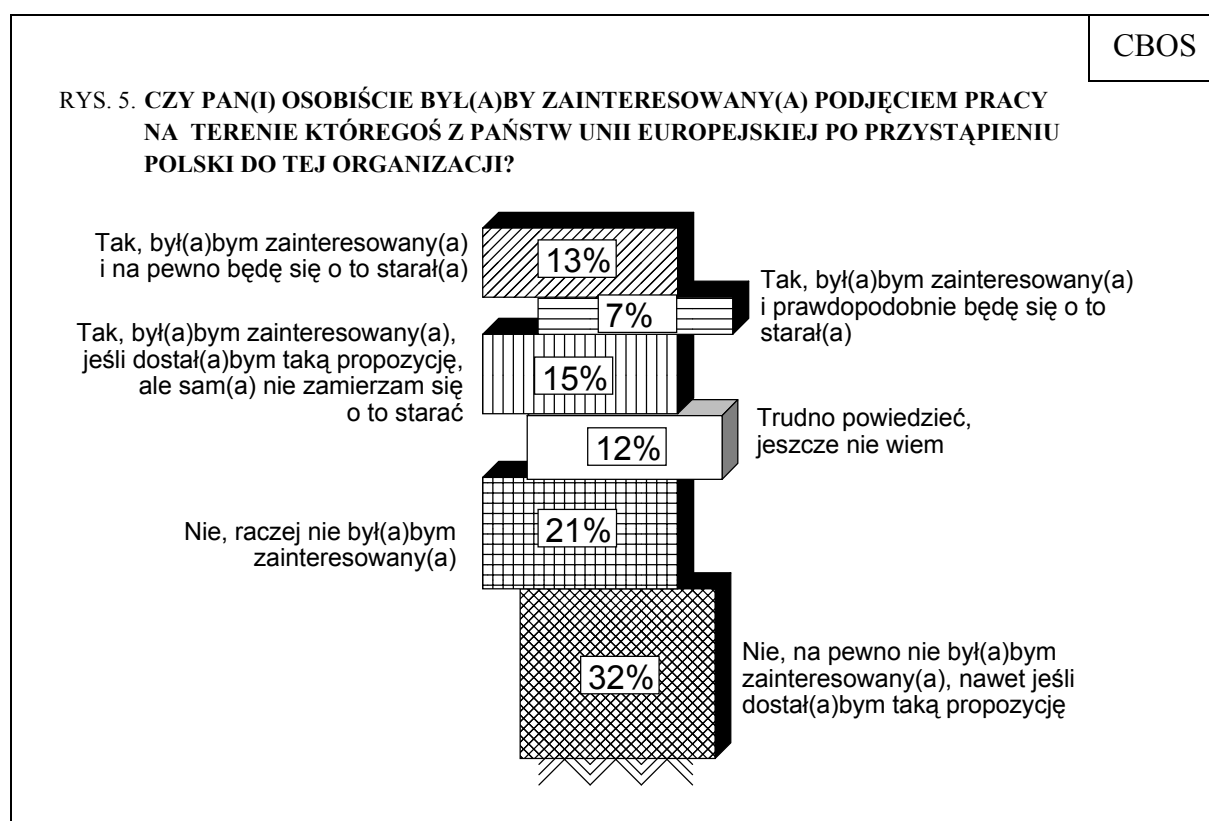

Obawom przed wzrostem liczby osób bezrobotnych po przystąpieniu naszego kraju do Unii towarzyszy przekonanie, że Polacy będą częściej niż obecnie podejmować pracę za granicą. O zwiększeniu się zatrudnienia Polaków na terenie krajów Piętnastki przeświadczonych jest obecnie jeszcze więcej badanych niż przed rokiem.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W WYNIKU POŁĄCZENIA, INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ PODEJMOWANIE PRZEZ POLAKÓW PRACY ZA GRANICĄ RACZEJ ZWIĘKSZY SIĘ CZY TEŻ RACZEJ SIĘ ZMNIEJSZY?

Przewidywany wzrost emigracji zarobkowej z nowych krajów członkowskich Unii niepokoi mieszkańców państw unijnych, szczególnie tych, które w przyszłości będą z nimi graniczyć, w tym Niemiec i Austrii. Obawy te stara się zmniejszyć Komisja Europejska, wskazując, że dostępne szacunki i doświadczenia związane z przyjmowaniem do Unii takich państw jak Hiszpania i Portugalia pozwalają prognozować, iż rozszerzenie Unii nie wpłynie znacząco na unijny rynek pracy. W związku z kontrowersjami wokół wprowadzenia zasady swobody przepływu osób postanowiliśmy sprawdzić, jak duże jest potencjalne zainteresowanie Polaków podjęciem pracy w krajach Unii Europejskiej. Na podstawie uzyskanych wyników można je określić jako znaczne. Więcej niż co trzeci badany deklaruje zainteresowanie znalezieniem zatrudnienia na terenie krajów UE po wejściu Polski do tej organizacji, przy czym co piąty (20%) zamierza się sam o to starać (w tym 13% twierdzi, że na pewno będzie próbowało znaleźć pracę w UE). Deklaracje badanych, świadczące o dużym zainteresowaniu podjęciem pracy na terenie któregoś z państw Piętnastki, wskazują raczej na chęci niż na faktyczne możliwości znalezienia zatrudnienia w UE po przystąpieniu naszego kraju do tej organizacji.

Deklaracje respondentów w tej kwestii wiążą się przede wszystkim z wiekiem – generalnie im jest on niższy, tym większe zainteresowanie podjęciem pracy na terenie któregoś z państw UE. Zamiar ubiegania się o pracę w krajach Piętnastki wyrażają najczęściej ludzie młodzi – do 24 roku życia (32% z nich deklaruje, że na pewno będzie się o to starać, a dalsze 15%, że raczej będzie). Podobne deklaracje składają tylko nieliczne osoby w wieku emerytalnym i przedemerytalnym – powyżej 55 roku życia. Większość z nich nie byłaby zainteresowana pracą w UE, nawet jeśli dostałaby taką propozycję.

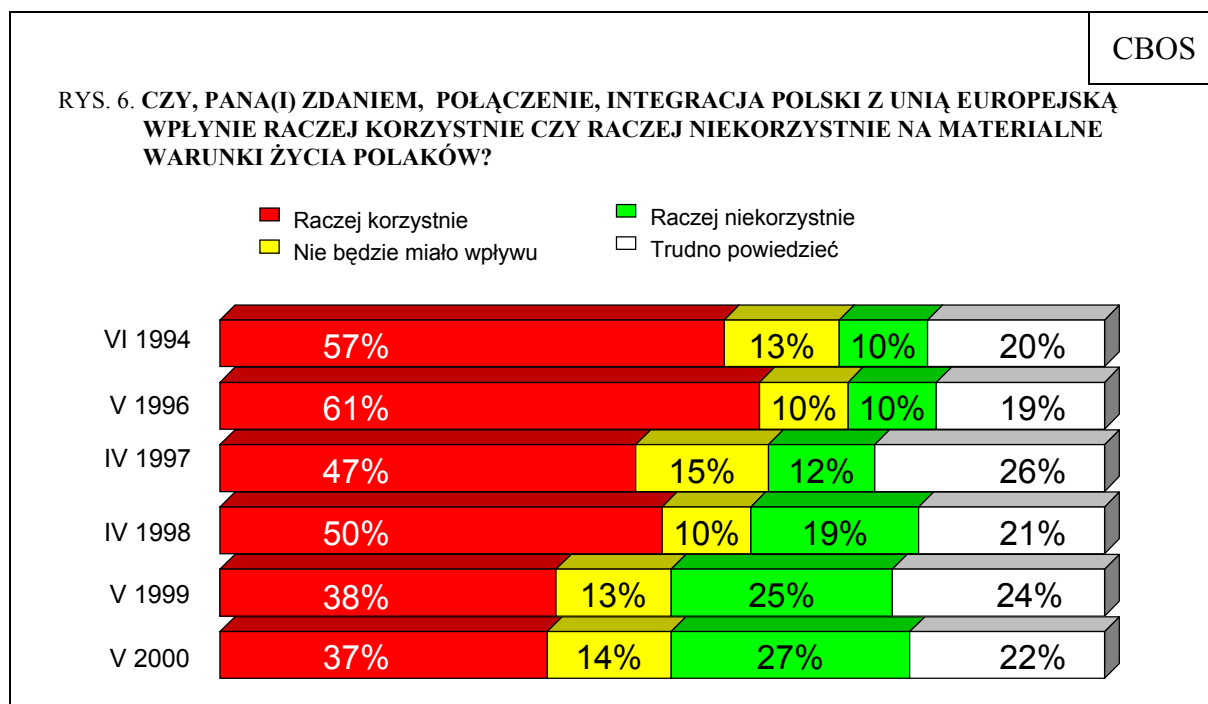
Ciekawie przedstawia się zróżnicowanie opinii w tej kwestii ze względu na wykształcenie badanych. Stosunkowo najczęściej zamiar ubiegania się o pracę w UE wyrażają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Absolwenci wyższych uczelni częściej niż inni deklarują, że byliby zainteresowani zatrudnieniem w krajach Piętnastki, ale tylko wtedy, jeśli sami dostaliby ofertę pracy. Całkowity brak zainteresowania pracą w UE (nawet w przypadku otrzymania propozycji) najczęściej wyrażają osoby najslabiej wykształcone. (Należy przy tym pamiętać, że w tej grupie jest szczególnie dużo ludzi starszych, którzy zakończyli już bądź wkrótce skończą swoją aktywność zawodową.)

Generalnie większe zainteresowanie możliwością podjęcia pracy na terenie państw Piętnastki wykazują raczej osoby gorzej uposażone niż osiągające wyższe dochody. Ofertę zatrudnienia w UE odrzuciłby, zgodnie z deklaracjami, mniej więcej co czwarty badany o miesięcznych dochodach nie przekraczających 399 zł *per capita* w rodzinie i blisko co drugi dysponujący kwotą dwukrotnie wyższą (powyżej 799 zł na osobę).

W grupach społeczno-zawodowych starania o znalezienie pracy stosunkowo najczęściej zamierzają podjąć pracownicy fizyczno-umysłowi oraz robotnicy wykwalifikowani. Relatywnie często deklaracje takie składają również osoby bierne zawodowo – bezrobotni, uczniowie i studenci, a także gospodynie domowe.

Podsumowując można stwierdzić, że o pracę w UE gotowi są ubiegać się przede wszystkim z jednej strony ludzie dopiero rozpoczynający swoją drogę zawodową, z drugiej osoby o stosunkowo niewielkich dochodach, mające wszakże jakieś kwalifikacje zawodowe.

Nie zmieniły się znacząco prognozy dotyczące materialnych warunków życia Polaków po połączeniu się naszego kraju z Unią. Nadal optymiści przeważają nad pesymistami.

Wzrost materialnego poziomu życia po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej zdecydowanie najczęściej przewidują osoby z wykształceniem wyższym (63%), a także badani osiągający najwyższe dochody *per capita* w rodzinie i zadowoleni z własnych warunków materialnych. Optymizmowi w tej kwestii sprzyja ponadto niższy wiek. Spadku stopy życia w Polsce obawiają się przede wszystkim rolnicy.

Cywilizacyjno-kulturowy wpływ integracji

Niewielkie zmiany rejestrujemy również w prognozach dotyczących szerszego, cywilizacyjno-kulturowego wpływu integracji. Podobnie jak w zeszłym roku, większość badanych spodziewa się poprawy stanu środowiska naturalnego w Polsce, a przeważający odsetek przewiduje, że wejście naszego kraju do UE korzystnie wpłynie na stan wiedzy i poziom wykształcenia, stosunek Polaków do pracy, przestrzeganie prawa oraz sposób funkcjonowania systemu politycznego w Polsce.

W opinii przeważającego odsetka ankietowanych integracja nie będzie miała istotnego wpływu na - szczególnie eksponowane w autostereotypie Polaka⁴, a zatem konstytutywne dla naszej tożsamości narodowej - trwałość polskiej rodziny i religijność. Osoby, które prognozują zmiany w tych dziedzinach, spodziewają się zwykle osłabienia więzi rodzinnych i - niemal bez wyjątku - zmniejszenia się religijności.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, połączenie, integracja Polski z Unią Europejską wpłynie raczej korzystnie czy raczej niekorzystnie na:	Raczej korzystnie						Raczej niekorzystnie						Nie będzie miało wpływu					
	VI '94	V '96	IV '97	IV '98	V '99	V '00	VI '94	V '96	IV '97	IV '98	V '99	V '00	VI '94	V '96	IV '97	IV '98	V '99	V '00
	w procentach																	
- stan środowiska naturalnego w Polsce	71	69	68	71	61	61	9	11	11	10	12	12	7	8	9	6	11	11
- przestrzeganie prawa	49	60	53	59	47	45	11	9	12	10	15	14	20	14	18	12	18	23
- stan wiedzy i poziom wykształcenia	56	68	-	58	48	47	7	5	-	12	15	12	19	13	-	14	18	24
- stosunek Polaków do pracy	71	74	55	58	52	46	3	4	8	11	13	11	14	12	20	15	20	28
- funkcjonowanie systemu politycznego w Polsce	-	-	-	51	37	41	-	-	-	11	16	14	-	-	-	15	19	21
- życie kulturalne Polaków	43	50	-	45	35	34	10	8	-	12	14	10	25	22	-	24	30	35
- trwałość polskiej rodziny	26	30	20	23	14	16	17	17	18	18	23	22	38	36	41	35	40	43
Pominięto „trudno powiedzieć”.																		

⁴ Por. komunikat CBOS „Miejsce Polski w Europie. Stereotyp Polaka i Europejczyka”, sierpień '96.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, w wyniku połączenia, integracji Polski z Unią Europejską raczej zwiększy się czy też raczej się zmniejszy:	Raczej się zwiększy				Raczej się zmniejszy				Nie zmieni się			
	VI 1994	V 1996	V 1999	V 2000	VI 1994	V 1996	V 1999	V 2000	VI 1994	V 1996	V 1999	V 2000
	w procentach											
- religijność Polaków	4	5	4	3	28	29	33	28	55	56	54	62
- życzliwość ludzi wobec siebie	17	22	12	10	20	19	30	24	48	44	46	57
- tolerancja wobec innych	31	32	24	24	13	15	23	16	39	37	40	48
- swoboda obyczajów	51	43	51	46	7	10	8	7	28	33	30	36
- gospodarność i oszczędność	66	66	50	42	3	5	9	8	17	17	25	35
- przedsiębiorczość Polaków	68	74	61	53	3	2	6	8	14	13	19	26
- przestępczość	42	43	57	55	16	22	10	15	23	18	15	16
Pominięto „trudno powiedzieć”.												

Zdaniem przeważającego odsetka badanych integracja nie wpłynie znacząco na sferę stosunków międzyludzkich – życzliwość ludzi wobec siebie i tolerancję dla innych. Przekonanie to jeszcze się umocniło w ciągu ostatniego roku. Osoby, które przewidują zmiany także w tej dziedzinie, najczęściej prognozują zmniejszenie się wzajemnej życzliwości, ale zarazem wzrost tolerancji wobec innych. Podobnie jak w ubiegłych latach, duży odsetek respondentów (blisko połowa) sądzi, że zwiększy się swoboda obyczajów. Jednocześnie jednak w porównaniu z poprzednimi badaniami wzrosła liczba tych, którzy i w tym zakresie nie oczekują znaczących zmian po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej. Wraz z rozwojem wolnego rynku w Polsce coraz mniej osób uważa, że integracja przyczyni się do wzmocnienia postaw proekonomicznych Polaków – wzrostu społecznej przedsiębiorczości, zwiększenia się gospodarności i oszczędności. Nadal jednak przeważający odsetek ankietowanych spodziewa się umacniania tego rodzaju postaw i cech.

Ponad połowa badanych przewiduje, że po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej nasili się w Polsce przestępczość. Mimo niewielkiego wzrostu odsetka ankietowanych będących przeciwnego zdania, tego rodzaju optymistyczne opinie są nadal stosunkowo rzadkie.

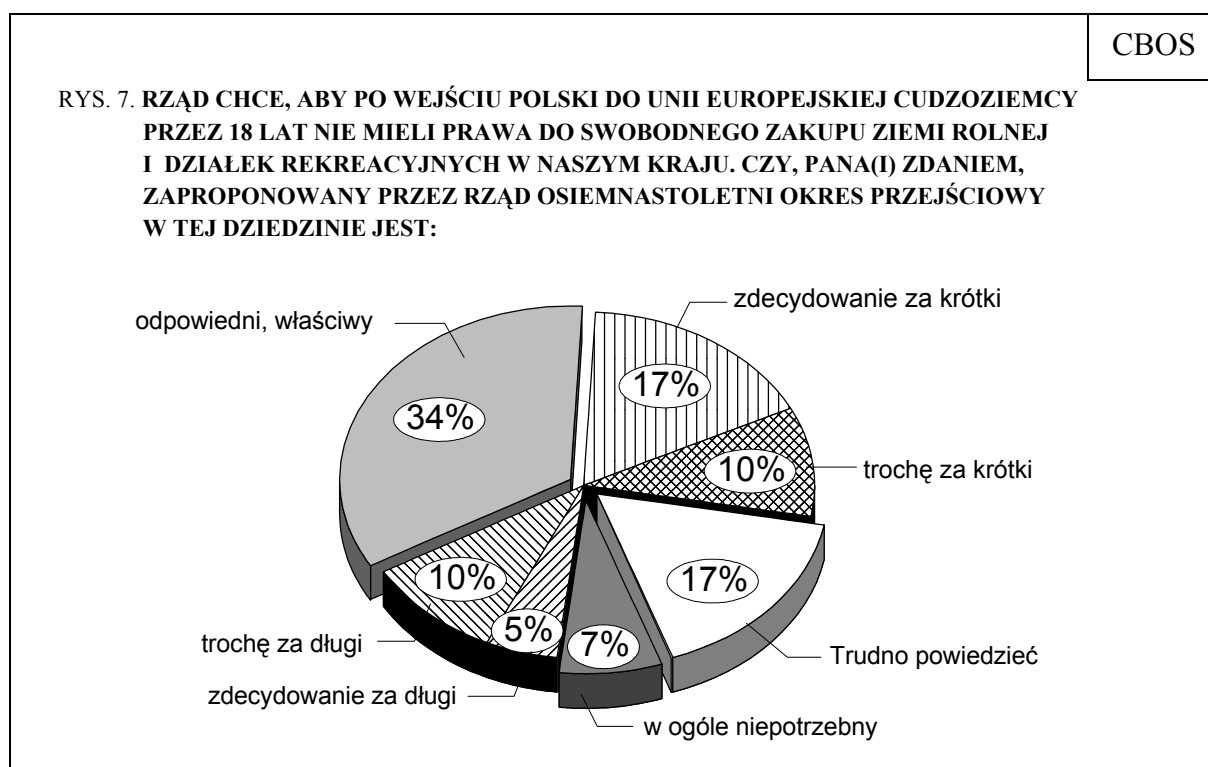
AKCEPTACJA NIEKTÓRYCH ZASAD INTEGRACJI

Zasadniczo stabilne są opinie na temat wprowadzenia w Polsce zasad obowiązujących w Unii Europejskiej i konstytutywnych dla jej funkcjonowania. Poziom ich akceptacji jest jednak bardzo zróżnicowany. Zdecydowana większość ankietowanych (76%) popiera prawną możliwość odwoływania się od decyzji polskich władz i sądów do ogólnoeuropejskich trybunałów. Podobnie wysoki odsetek badanych (nawet nieco wyższy niż przed rokiem) opowiada się za swobodą zatrudniania Polaków w krajach unijnych i obywateli tych państw w Polsce. Poparcie dla innych norm wynikających z realizacji zasady swobodnego przepływu towarów, usług, ludzi i kapitału nie jest już tak jednoznaczne. O ile dość duża liczba osób (niemal połowa) akceptuje zniesienie ograniczeń w wymianie handlowej między Polską a krajami unijnymi i swobodę wyboru miejsca zamieszkania (jej aprobatą jest nawet nieco wyższa niż w latach ubiegłych), o tyle niezmiennie ze sprzeciwem spotyka się możliwość wprowadzenia zasady swobodnego nabywania ziemi i innych nieruchomości przez cudzoziemców w Polsce, a Polaków w krajach unijnych.

Tabela 5

Czy uważa Pan(i) za słuszne czy też niesłuszne wprowadzenie w Polsce takich norm i regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej, jak*:	Odsetki odpowiedzi twierdzących								
	VI 1993	III 1994	V 1995	V 1996	III 1997	IV 1997	IV 1998	V 1999	V 2000
- możliwość odwoływania się od decyzji polskich władz, sądów do ogólnoeuropejskich trybunałów	57	59	62	66	65	65	75	73	76
- możliwość swobodnego podejmowania pracy przez obywateli innych państw europejskich w Polsce, a Polaków w innych krajach Unii Europejskiej	-	-	-	-	-	-	75	75	78
- całkowite otwarcie polskich granic na towary z innych krajów Unii Europejskiej oraz granic tych krajów na towary polskie	50	53	56	62	55	55	58	46	47
- pozwolenie na osiedlanie się bez ograniczeń obywatelom innych państw europejskich w Polsce, a Polakom w dowolnie wybranym kraju Unii Europejskiej	37	42	47	44	41	42	45	44	48
- pozwolenie na kupowanie ziemi, domów itp. bez żadnych ograniczeń obywatelom innych państw w Polsce, a Polakom w innych krajach Unii Europejskiej	24	28	31	26	23	28	26	25	26
* W ubiegłych latach pytanie było nieco inaczej sformułowane: „Czy uważa Pan(i) za słuszne czy też nie wejście Polski do zjednoczonej Europy, gdyby to miało oznaczać...”									

Zróznicowane są reakcje respondentów na przedstawione w polskim stanowisku negocjacyjnym propozycje rozstrzygnięcia tej kwestii. Największa część (34%) ankietowanych uznaje, że właściwy jest postulowany przez rząd osiemnastoletni okres przejściowy w tej dziedzinie, zakładający ograniczenia w możliwości nabywania przez cudzoziemców ziemi rolnej i działek rekreacyjnych w Polsce. Wśród pozostałych osób nieco przeważa opinia, iż okres ten jest za krótki (27%) niż że za długi lub w ogóle niepotrzebny (łącznie 22%).

Przekonanie, że osiemnastoletni okres przejściowy w tej dziedzinie jest niewystarczający, wyrażają przede wszystkim ludzie starsi – powyżej 64 roku życia, rolnicy i generalnie mieszkańcy wsi oraz respondenci z wykształceniem podstawowym.

Najważniejsze determinanty postaw prounijnych

Aby określić, które z omówionych przekonań dotyczących wejścia Polski do Unii Europejskiej – jej zasad i konsekwencji – w największym stopniu kształtują stosunek do integracji (mierzony na skali postaw wobec tego procesu), przeprowadziliśmy analizę regresji⁵. Wynika z niej, że na pozytywne nastawienie do integracji wpływają kolejno takie czynniki, jak:

- nadzieje na poprawę stanu polskiej gospodarki,
- oczekiwanie polepszenia materialnych warunków życia Polaków,
- nadzieje na poprawę sytuacji w zakładzie pracy, gospodarstwie rolnym respondenta,
- akceptacja wprowadzenia swobodnego obrotu ziemią i innymi nieruchomościami po wejściu Polski do Unii Europejskiej,
- nadzieje na polepszenie funkcjonowania przedsiębiorstw państwowych,
- oczekiwania wzrostu gospodarności i oszczędności Polaków,
- akceptacja możliwości odwoływania się od decyzji polskich sądów i władz do ogólnoeuropejskich trybunałów,
- nadzieje na zmniejszenie przestępczości po wejściu Polski do Unii Europejskiej,
- nadzieje na poprawę funkcjonowania indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej.

Rezultaty analiz potwierdzają tezę konstатовaną już w latach ubiegłych. Zgodnie z nią, społeczna aprobata procesu integracji opiera się przede wszystkim na rachunku ekonomicznym – oczekiwaniach, że członkostwo Polski w Unii Europejskiej przyniesie naszemu krajowi wymierne korzyści gospodarcze. Polacy popierając integrację spodziewają się, że jej pozytywne skutki gospodarcze będą odczuwalne w skali mikro - na poziomie zakładów pracy i gospodarstw rolnych - oraz że zaowocują wzrostem materialnego poziomu życia.

⁵ Zastosowano analizę regresji metodą *stepwise*. W komunikacie pomijamy szczegółowe rezultaty analizy statystycznej, ograniczając się jedynie do przedstawienia wynikających z niej wniosków.

W osobnej analizie zbadaliśmy stopień wpływu czynników o charakterze psychospołecznym i socjodemograficznym, z pominięciem analizowanych wyżej szczegółowych poglądów na możliwe konsekwencje integracji. Jak wykazuje analiza regresji, na poparcie dla integracji wpływają kolejno:

- ocena sytuacji w zakładzie pracy, gospodarstwie rolnym respondenta,
- prognozy dotyczące sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku,
- wiek,
- wielkość miejsca zamieszkania,
- ogólna ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju.

Interesujące jest, że nie zaobserwowaliśmy wpływu „netto” poziomu wykształcenia. Wprawdzie w prostych zestawieniach tabelarycznych jest widoczny jego związek z poparciem dla integracji (patrz tabele aneksowe), jednak staje się on nieistotny, jeśli oddzielimy wpływ powiązanych z wykształceniem wymienionych wyżej czynników.

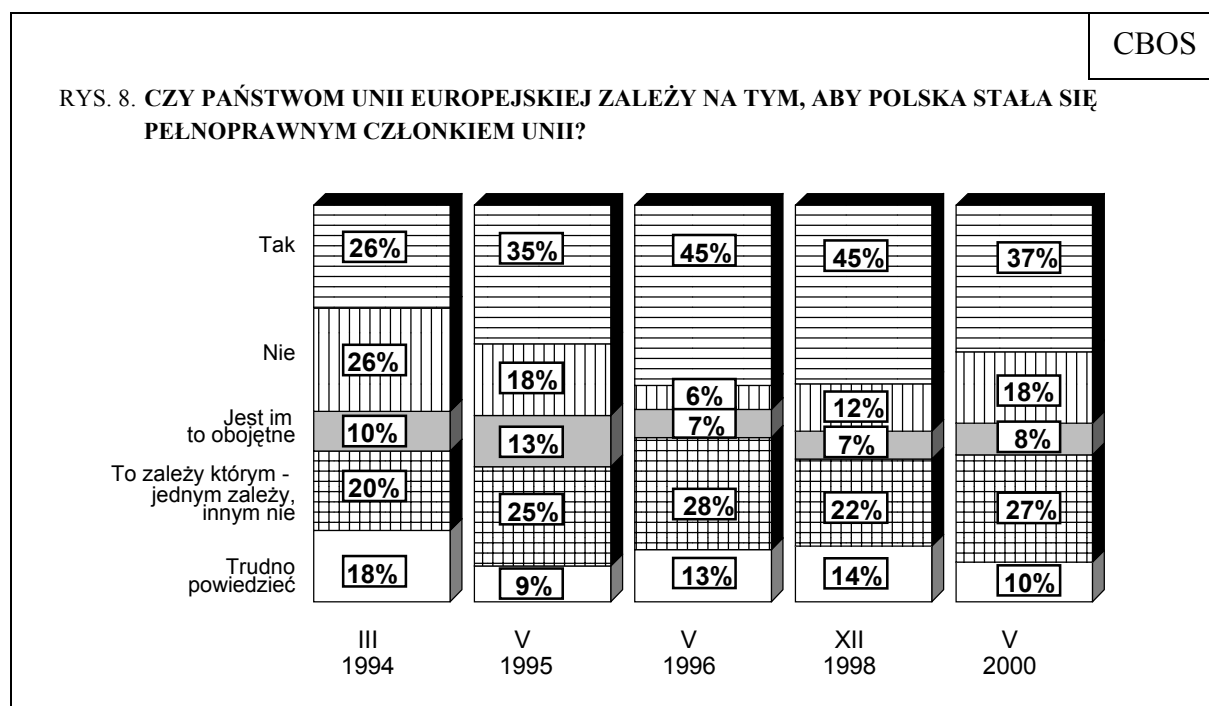
Postawa pronunijna jest tym silniejsza, im lepsza ocena sytuacji w zakładzie pracy respondenta, gospodarstwie rolnym, większy optymizm w prognozach dotyczących sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku, młodszy wiek, większa miejscowość, w której mieszka badany oraz lepsza ogólna ocena rozwoju sytuacji w kraju.

Warto zauważyć, że w tym roku - odwrotnie niż w latach '98-'99 - wśród czynników, które w sposób istotny statystycznie wpływają na stosunek do integracji, nie znalazły się deklarowane poglądy polityczne badanych.

OCENA PERSPEKTYW INTEGRACYJNYCH

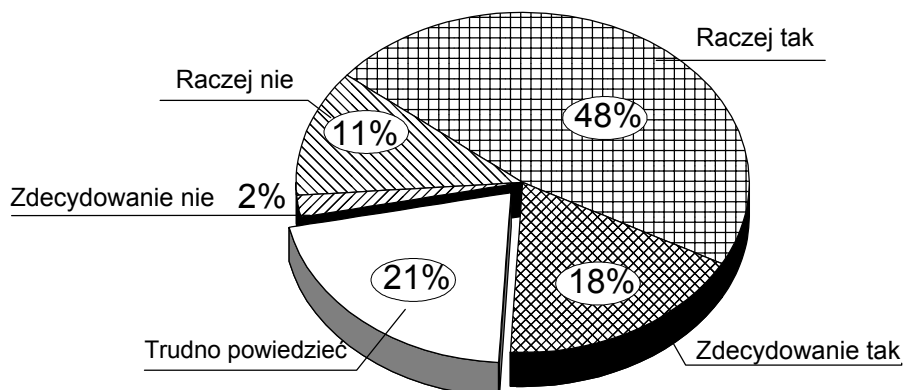
W ostatnim okresie przedstawiciele państw unijnych i instytucji europejskich wypowiadają się na temat rozszerzenia Unii Europejskiej z większą niż dotychczas wstrzeźliwością. Osłabienie entuzjazmu dla szybkiego powiększenia Unii tłumaczyć można m. in. świadomością trudności związanych z koniecznością reform instytucji unijnych oraz wzrastającymi obawami społeczeństw unijnych przed integracją i jej kosztami.

Czy w odczuciu Polaków państwa Unii Europejskiej nadal chcą rozszerzenia tej organizacji o Polskę? Odpowiedź na to pytanie wydaje się mniej oczywista niż półtora roku temu. Od grudnia '98 bowiem nieco zmniejszyło się przekonanie, że państwom unijnym zależy na tym, aby Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii, nadal jednak jest ono najczęstsze (37% wskazań). Wzrósł natomiast odsetek osób przeświadczonych, że państwom unijnym w gruncie rzeczy nie zależy na przyjęciu naszego kraju do swojego grona.

Przedstawiciele instytucji unijnych często podkreślają, że o przyjęciu nowych członków do UE decydować będą nie kryteria polityczne, ale zaawansowanie państw kandydujących w procesie reform oraz przyjmowaniu i wdrażaniu w życie dorobku prawnego tej organizacji. W związku z tym pojawiają się niekiedy obawy o to, czy Polska znajdzie się w pierwszej grupie państw przyjętych do Unii. Niepokoju tego nie podziela jednak większość ankietowanych. Tylko stosunkowo niewielka grupa (13%) uważa, że taka ewentualność jest obecnie realna.

RYS. 9. RÓWNOCZEŚNIE Z POLSKĄ UNIA EUROPEJSKA PROWADZI NEGOCJACJE O WEJŚCIE DO TEJ ORGANIZACJI Z INNYMI PAŃSTWAMI EUROPEJSKIMI. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA ZNAJDZIE SIĘ W GRUPIE PAŃSTW PRZYJĘTYCH DO UE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI CZY TEŻ NIE?

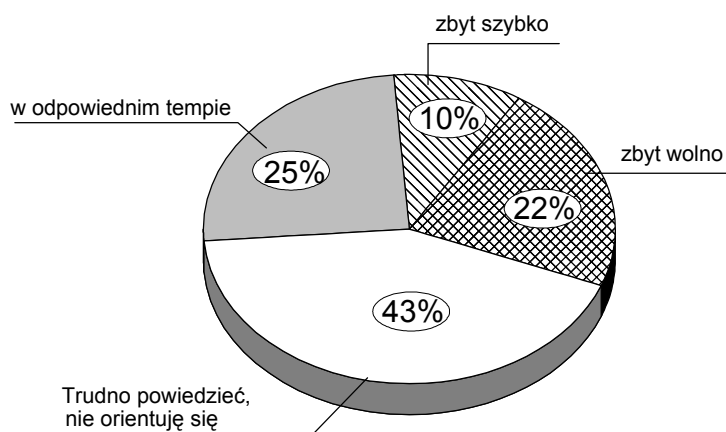
O tym, że Polska znajdzie się w grupie państw przyjętych do Unii Europejskiej w pierwszej kolejności, przeświadczeni są przede wszystkim respondenci najlepiej wykształceni, kadra kierownicza i inteligencja, badani pracujący na własny rachunek (poza rolnictwem) oraz uczniowie i studenci. Najwięcej wątpliwości co do tego mają rolnicy, choć również wśród nich przeważa przekonanie, że w pierwszej grupie państw przystępujących do Unii nie zabraknie naszego kraju.

OCENA PRZEBIEGU NEGOCJACJI

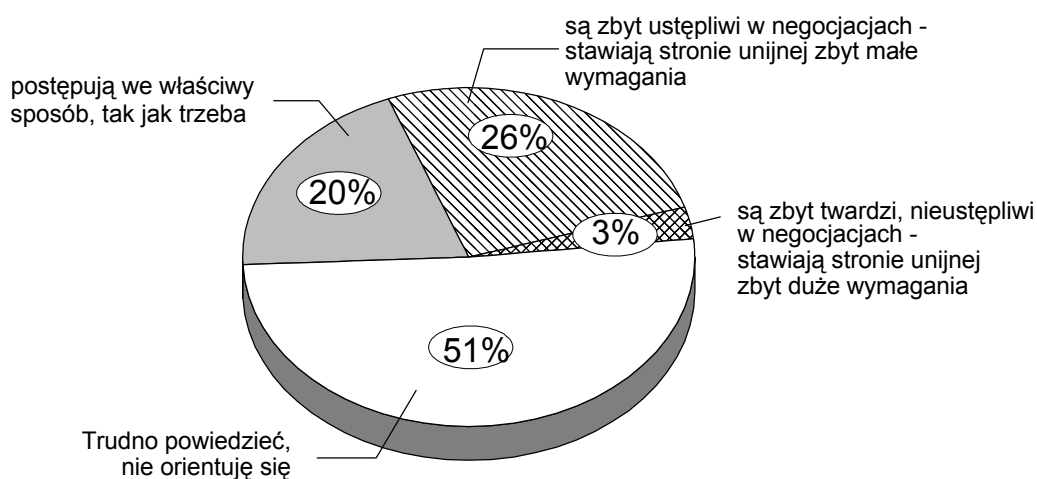
Proces negocjacji w sprawie członkostwa Polski w Unii Europejskiej rozpoczął się już przeszło dwa lata temu. Mimo to duża część opinii publicznej deklaruje, że nie orientuje się, jak przebiegają rokowania. Znaczny odsetek badanych (43%) nie potrafi ocenić tempa negocjacji, a ponad połowa (51%) - taktyki negocjacyjnej strony polskiej. Osoby, które czują się kompetentne wypowiadać w tej kwestii, najczęściej sądzą, że przebiegają one w odpowiednim tempie lub zbyt wolno. Co do taktyki negocjacyjnej stosunkowo najczęstsze jest przeświadczenie o zbytnej uступłości polskich negocjatorów (26%), nieco mniej osób jest przekonanych, że postępują oni we właściwy sposób. Tylko nieliczni zarzucają stronie polskiej zbytnią sztywność, nieustępliwość w rokowaniach.

RYS. 10. JAK OCENIA PAN(I) PRZEBIEG NEGOCJACJI MIĘDZY POLSKĄ A UNIĄ EUROPEJSKĄ O CZŁONKOSTWO NASZEGO KRAJU W TEJ ORGANIZACJI?

CZY, PANA(I) ZDANIEM, NEGOCJACJE PRZEBIEGAJĄ, TOCZĄ SIĘ:

CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSCY NEGOCJATORZY:

Stopień zainteresowania polityką nie różnicuje w wyraźny sposób zapatrywań na te sprawy, wpływając, co oczywiste, w głównej mierze na poczucie kompetencji w tym zakresie (a więc na odsetek wskazań „trudno powiedzieć”). Osoby deklarujące duże i bardzo duże zainteresowanie polityką, a zatem, jak należy sądzić, najlepiej zorientowane także w kwestiach integracyjnych, oceniają tempo negocjacji podobnie jak ogół respondentów - jako zbyt wolne lub właściwe, a postawę polskich negocjatorów najczęściej jako zbyt ustępliwą.

Po obserwowanym od roku '97 procesie pogarszania się społecznego stosunku do integracji, wyrażającym się m. in. w spadku liczby osób gotowych poprzeć ją w referendum i zmniejszaniu się optymizmu w przewidywaniach dotyczących następstw integracji w różnych dziedzinach życia, obecnie można mówić o zahamowaniu tej tendencji. W ostatnim roku nieco wzrósł odsetek osób o orientacji wyraźnie pronijnej, stabilne pozostały prognozy skutków integracji. Trudno jednak obecne rezultaty jednoznacznie odczytywać jako zapowiedź odwracania się w przyszłości niekorzystnych trendów. Kierunek dalszych zmian opinii o integracji nie jest jeszcze przesądzony. Wiele będzie zależało od wyników negocjacji (i ich interpretacji) - rozstrzygnięć w takich dziedzinach będących przedmiotem obaw Polaków, jak rolnictwo, nabywanie przez cudzoziemców ziemi w Polsce, a także tych, które budzą przede wszystkim nadzieje, jak np. swobodny przepływ osób. Z ocen dotychczasowego przebiegu negocjacji wynika, że postulaty pod adresem polskich negocjatorów są duże - nie hamować tempa rokowań, jednocześnie nie rezygnując ze stawiania stronie unijnej „twardych” wymagań. Rezultaty analiz wskazują, że gwarancją utrzymania wysokiego poparcia dla integracji jest przede wszystkim poczucie, iż będzie ona korzystna dla polskiej gospodarki i, co za tym idzie, przyczyni się poprawy sytuacji w zakładach pracy (również w gospodarstwach rolnych) oraz do podniesienia materialnego poziomu życia Polaków.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Postawy wobec integracji Polski z Unią Europejską

(%)

	Wyraźne poparcie	Postawa niejednoznaczna	Sceptycyzm	Średnia	Odstąpienie standardowe	Liczba osób
Ogółem	30	41	29	4.03	1.59	1055
Płeć						
Mężczyźni	34	38	28	3.94	1.66	500
Kobiety	26	45	29	4.11	1.53	554
Wiek						
18-24 lat	42	35	24	3.61	1.60	151
25-34	37	44	19	3.75	1.49	186
35-44	30	39	30	3.99	1.65	209
45-54	26	41	33	4.18	1.59	212
55-64	25	45	30	4.23	1.56	124
65 lat i więcej	20	45	35	4.41	1.53	174
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	39	37	4.40	1.64	385
Miasto do 20 tys.	30	48	22	3.85	1.42	131
20-100 tys.	33	38	30	3.99	1.59	196
101-500 tys.	36	44	19	3.66	1.46	207
501 tys. i więcej mieszk.	34	43	23	3.79	1.65	135
Wykształcenie						
Podstawowe	26	42	32	4.14	1.63	285
Zasadnicze zawodowe	26	38	35	4.29	1.64	297
Średnie	31	42	27	3.99	1.53	368
Wyższe	48	46	6	3.13	1.24	105
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	41	43	16	3.50	1.35	72
Prac. umysł. niż. szczebla	34	46	20	3.73	1.44	116
Pracownicy fiz.- umysł.	42	31	27	3.80	1.65	81
Robotnicy wykwalifikowani	24	43	33	4.19	1.66	96
Robotnicy niewykwalifik.	19	47	34	4.43	1.61	39
Rolnicy	26	27	47	4.60	1.97	74
Pracujący na własny rach.	38	38	24	3.83	1.66	51
Bierni zawodowo						
Renciści	17	49	35	4.33	1.32	112
Emeryci	24	44	32	4.25	1.59	190
Uczniowie i studenci	47	38	15	3.32	1.34	57
Bezrobotni	38	35	26	3.84	1.62	98
Gospodynie domowe i inni	23	50	27	4.23	1.55	68
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	29	38	33	4.12	1.57	192
spółce właścicieli	40	39	21	3.57	1.60	87
prywatnych i państwa	39	42	19	3.67	1.56	200
sekt. prywat. poza rolnict.	24	30	45	4.61	1.91	81
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	25	43	33	4.33	1.60	153
276-399	26	47	27	4.04	1.54	112
400-549	27	43	30	4.16	1.58	178
550-799	28	43	30	4.11	1.50	152
Powyżej 799 zł	40	33	27	3.70	1.65	171
Ocena własnych war. mater.						
Złe	24	43	33	4.29	1.61	345
Średnie	30	39	31	4.08	1.61	481
Dobre	39	44	18	3.53	1.42	228
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	27	49	24	4.08	1.51	87
Raz w tygodniu	27	42	31	4.12	1.59	558
1-2 razy w miesiącu	31	35	34	4.20	1.70	138
Kilka razy w roku	35	41	24	3.85	1.54	182
W ogóle nie uczestniczy	39	41	21	3.52	1.56	88
Poglądy polityczne						
Lewica	31	37	32	4.18	1.63	309
Centrum	30	46	24	3.82	1.49	307
Prawica	41	37	22	3.72	1.69	222
Trudno powiedzieć	17	46	37	4.43	1.49	216

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, integracja, połączenie Polski z Unią Europejską wpłynie raczej korzystnie czy raczej niekorzystnie **na stan polskiej gospodarki?**
 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie będzie miało wpływu

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	28	6	15	1056
Płeć					
Mężczyźni	53	29	7	10	501
Kobiety	48	27	6	20	554
Wiek					
18-24 lat	61	19	8	12	151
25-34	59	23	4	14	187
35-44	51	29	7	14	209
45-54	51	31	7	10	212
55-64	45	35	5	15	124
65 lat i więcej	35	31	7	28	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	41	34	5	20	385
Miasto do 20 tys.	56	18	11	15	131
20-100 tys.	59	23	9	9	197
101-500 tys.	54	26	4	16	207
501 tys.i więcej mieszk.	53	30	5	12	135
Wykształcenie					
Podstawowe	43	26	7	24	285
Zasadnicze zawodowe	43	37	7	12	297
Średnie	54	26	7	13	369
Wyższe	79	13	1	7	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	71	23	2	4	72
Prac. umysł. niż. szczebla	65	24	4	8	116
Pracownicy fiz. - umysł.	45	18	20	17	81
Robotnicy wykwalifikowani	53	26	7	13	97
Robotnicy niewykwalifik.	49	30	8	13	39
Rolnicy	26	49	9	16	74
Pracujący na własny rach.	57	21	14	8	51
Bierni zawodowo					
Renciści	42	35	4	19	112
Emeryci	41	31	5	23	190
Uczniowie i studenci	69	19	2	10	57
Bezrobotni	56	25	4	16	98
Gospodynie domowe i inni	45	24	4	27	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	54	32	3	11	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	59	22	11	8	88
sekt. pryw. poza rolnict.	62	18	12	9	200
prywatnym gosp. rolnym	28	45	8	19	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	43	38	3	16	153
276-399	46	33	3	17	112
400-549	54	26	7	13	178
550-799	48	29	8	15	152
Powyżej 799 zł	64	23	4	8	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	42	36	6	17	345
Średnie	50	27	7	16	482
Dobre	64	17	6	13	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	22	7	23	87
Raz w tygodniu	46	32	6	16	559
1-2 razy w miesiącu	53	27	5	15	138
Kilka razy w roku	57	22	7	14	182
W ogóle nie uczestniczy	62	22	7	9	88
Poglądy polityczne					
Lewica	52	32	8	8	309
Centrum	56	25	6	12	307
Prawica	59	25	7	9	222
Trudno powiedzieć	31	29	4	37	216

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, integracja, połączenie Polski z Unią Europejską wpłynie raczej korzystnie czy raczej niekorzystnie **na funkcjonowanie indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce?** 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie będzie miało wpływu

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	60	4	17	1056
Płeć					
Mężczyźni	20	61	5	14	501
Kobiety	18	59	3	20	554
Wiek					
18-24 lat	29	43	7	21	151
25-34	18	60	3	19	187
35-44	19	64	3	14	209
45-54	17	69	2	12	212
55-64	18	62	7	13	124
65 lat i więcej	15	58	2	25	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	63	3	19	385
Miasto do 20 tys.	25	60	2	13	131
20-100 tys.	22	64	4	10	197
101-500 tys.	19	52	5	24	207
501 tys. i więcej mieszk.	23	57	6	14	135
Wykształcenie					
Podstawowe	20	54	4	22	285
Zasadnicze zawodowe	20	65	2	13	297
Średnie	17	61	6	16	369
Wyższe	22	60	2	16	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	15	69	0	15	72
Prac. umysł. niż. szczebla	21	67	2	10	116
Pracownicy fiz.-umysł.	18	57	3	22	81
Robotnicy wykwalifikowani	19	61	7	13	97
Robotnicy niewykwalifik.	30	58	3	9	39
Rolnicy	15	74	3	9	74
Pracujący na własny rach.	24	57	7	12	51
Bierni zawodowo					
Renciści	13	56	7	25	112
Emeryci	18	61	2	19	190
Uczniowie i studenci	35	37	8	21	57
Bezrobotni	24	53	2	21	98
Gospodynie domowe i inni	12	63	5	19	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	20	67	2	11	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	23	58	4	15	88
sekt. pryw. poza rolnict.	20	62	4	14	200
prywatnym gosp. rolnym	13	72	3	12	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	16	70	2	12	153
276-399	20	58	2	21	112
400-549	19	63	3	15	178
550-799	17	58	4	21	152
Powyżej 799 zł	26	62	4	8	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	65	2	17	345
Średnie	19	59	4	18	482
Dobre	25	54	5	16	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	58	3	24	87
Raz w tygodniu	19	60	4	17	559
1-2 razy w miesiącu	14	68	1	16	138
Kilka razy w roku	23	59	3	14	182
W ogóle nie uczestniczy	25	49	6	20	88
Poglądy polityczne					
Lewica	19	70	2	10	309
Centrum	24	53	5	18	307
Prawica	21	60	6	14	222
Trudno powiedzieć	11	56	3	30	216

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, integracja, połączenie Polski z Unią Europejską wpłynie raczej korzystnie czy raczej niekorzystnie na sytuację w Pana(i) zakładzie pracy, gospodarstwie rolnym? 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie będzie miało wpływu

	(%)					
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	Liczba osób
Ogółem	25	24	26	24	0	582
Płeć						
Mężczyźni	25	27	25	23	0	321
Kobiety	26	20	27	27	1	260
Wiek						
18-24 lat	31	20	27	22	0	60
25-34	33	11	31	25	0	137
35-44	26	27	24	24	0	158
45-54	20	31	28	21	0	156
55-64	16	35	24	24	0	39
65 lat i więcej	20	22	8	47	2	33
Miejsce zamieszkania						
Wieś	20	34	23	22	1	218
Miasto do 20 tys.	24	25	31	19	0	61
20-100 tys.	30	24	26	20	0	115
101-500 tys.	31	10	28	31	0	101
501 tys. i więcej mieszk.	26	16	27	31	0	86
Wykształcenie						
Podstawowe	21	26	17	35	2	86
Zasadnicze zawodowe	22	34	25	19	0	183
Średnie	26	20	25	28	0	223
Wyższe	35	11	38	17	0	90
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	35	12	34	19	0	70
Prac. umysł. niż. szczebla	30	19	31	19	0	113
Pracownicy fiz.- umysł.	22	17	28	33	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	26	28	23	23	0	97
Robotnicy niewykwalifik.	18	20	40	22	0	38
Rolnicy	20	55	9	16	0	69
Pracujący na własny rach.	34	21	27	18	0	51
Bierni zawodowo						
Renciści	6	28	16	50	0	20
Emeryci	14	10	20	53	3	27
Uczniowie i studenci	0	0	0	100	0	1
Bezrobotni	30	39	8	23	0	8
Gospodynie domowe i inni	16	20	32	27	6	10
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	26	25	33	16	0	187
spółce właścicieli	31	19	16	34	0	80
prywatnych i państwa	26	15	34	25	0	194
sekt. prywat. poza rolnict.	21	54	5	20	0	68
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	17	43	24	15	1	77
276-399	19	22	25	33	0	57
400-549	28	22	22	27	1	94
550-799	18	20	35	28	0	77
Powyżej 799 zł	38	21	28	13	0	110
Ocena własnych war. mater.						
Złe	21	38	12	28	1	174
Średnie	24	23	31	22	0	256
Dobre	34	10	32	24	0	151
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	40	18	14	28	0	36
Raz w tygodniu	24	28	26	21	0	302
1-2 razy w miesiącu	17	27	25	32	0	79
Kilka razy w roku	24	19	26	31	0	119
W ogóle nie uczestniczy	40	8	39	12	1	44
Poglądy polityczne						
Lewica	24	24	33	18	0	172
Centrum	28	20	28	24	0	177
Prawica	34	25	25	16	0	131
Trudno powiedzieć	11	29	11	48	1	100

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, w wyniku połączenia, integracji Polski z Unią **bezrobocie w Polsce** raczej zwiększy się, czy też raczej zmniejszy się?
 1 - Raczej zwiększy się; 2 - Raczej zmniejszy się; 3 - Integracja nie będzie miała znaczenia

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	29	13	18	1056
Płeć					
Mężczyźni	43	28	13	16	501
Kobiety	39	29	13	19	554
Wiek					
18-24 lat	35	34	12	19	151
25-34	38	25	14	23	187
35-44	42	33	12	13	209
45-54	45	28	14	13	212
55-64	40	29	14	16	124
65 lat i więcej	44	22	11	23	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	48	22	11	19	385
Miasto do 20 tys.	33	38	15	14	131
20-100 tys.	47	26	11	16	197
101-500 tys.	34	36	14	16	207
501 tys. i więcej mieszk.	29	32	16	23	135
Wykształcenie					
Podstawowe	38	28	13	21	285
Zasadnicze zawodowe	47	27	11	15	297
Średnie	40	28	15	17	369
Wyższe	35	37	13	15	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	39	34	14	12	72
Prac. umysł. niż. szczebla	38	36	8	18	116
Pracownicy fiz.-umysł.	33	34	8	25	81
Robotnicy wykwalifikowani	43	26	16	14	97
Robotnicy niewykwalifik.	38	32	12	18	39
Rolnicy	69	11	16	3	74
Pracujący na własny rach.	45	39	6	10	51
Bierni zawodowo					
Renciści	37	21	19	23	112
Emeryci	44	24	10	22	190
Uczniowie i studenci	20	43	17	20	57
Bezrobotni	38	30	14	18	98
Gospodynie domowe i inni	41	28	14	17	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	37	37	11	14	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	43	30	16	11	88
sekt. pryw. poza rolnict.	37	34	9	19	200
prywatnym gosp. rolnym	67	14	11	9	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	44	29	9	18	153
276-399	40	29	11	20	112
400-549	39	27	14	19	178
550-799	45	32	13	11	152
Powyżej 799 zł	42	32	12	14	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	42	22	16	20	345
Średnie	45	27	13	16	482
Dobre	30	42	9	18	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	32	9	17	87
Raz w tygodniu	43	26	13	18	559
1-2 razy w miesiącu	49	27	8	16	138
Kilka razy w roku	31	33	17	20	182
W ogóle nie uczestniczy	34	36	14	16	88
Poglądy polityczne					
Lewica	44	30	14	12	309
Centrum	38	31	13	18	307
Prawica	41	34	12	13	222
Trudno powiedzieć	41	19	11	29	216

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w wyniku połączenia, integracji Polski z Unią religijność Polaków raczej zwiększy się, czy też raczej zmniejszy się?
1 - Raczej zwiększy się; 2 - Raczej zmniejszy się; 3 - Integracja nie będzie miała znaczenia

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	28	62	7	1055
Płeć					
Mężczyźni	4	28	63	5	500
Kobiety	3	28	61	9	554
Wiek					
18-24 lat	4	17	73	6	151
25-34	1	26	68	5	186
35-44	2	28	63	7	209
45-54	4	29	64	3	212
55-64	4	36	55	6	124
65 lat i więcej	5	32	48	15	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	28	64	5	385
Miasto do 20 tys.	5	26	65	4	131
20-100 tys.	3	33	58	6	196
101-500 tys.	1	27	66	5	207
501 tys. i więcej mieszk.	3	23	54	20	135
Wykształcenie					
Podstawowe	5	29	55	11	285
Zasadnicze zawodowe	3	25	68	4	297
Średnie	2	27	63	8	368
Wyższe	1	37	59	2	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	1	43	51	5	72
Prac. umysł. niż. szczebla	2	26	67	5	116
Pracownicy fiz.-umysł.	0	20	73	7	81
Robotnicy wykwalifikowani	1	27	67	5	96
Robotnicy niewykwalifik.	6	32	56	6	39
Rolnicy	5	22	73	0	74
Pracujący na własny rach.	5	28	58	9	51
Bierni zawodowo					
Renciści	4	26	59	11	112
Emeryci	4	34	50	11	190
Uczniowie i studenci	6	11	79	3	57
Bezrobotni	1	24	71	4	98
Gospodynie domowe i inni	5	32	51	11	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	3	30	63	4	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	1	26	65	8	87
sekt. pryw. poza rolnict.	2	30	64	4	200
prywatnym gosp. rolnym	5	22	72	0	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	7	25	65	3	153
276-399	5	26	61	8	112
400-549	2	28	65	5	178
550-799	2	30	61	6	152
Powyżej 799 zł	3	36	53	7	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	4	23	66	7	345
Średnie	3	29	61	7	481
Dobre	2	33	58	7	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	2	38	54	6	87
Raz w tygodniu	4	27	63	6	558
1-2 razy w miesiącu	1	24	68	7	138
Kilka razy w roku	3	27	59	10	182
W ogóle nie uczestniczy	3	31	60	7	88
Poglądy polityczne					
Lewica	2	35	58	5	309
Centrum	4	23	69	4	307
Prawica	3	29	62	5	222
Trudno powiedzieć	4	22	57	17	216

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, w wyniku połączenia, integracji Polski z Unią gospodarności i oszczędności raczej zwiększy się, czy też raczej zmniejszy się?
1 - Raczej zwiększy się; 2 - Raczej zmniejszy się; 3 - Integracja nie będzie miała znaczenia

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	8	35	15	1056
Płeć					
Mężczyźni	46	7	35	12	501
Kobiety	40	9	35	17	554
Wiek					
18-24 lat	36	10	42	12	151
25-34	46	4	31	18	187
35-44	47	9	34	10	209
45-54	44	7	39	10	212
55-64	50	10	27	13	124
65 lat i więcej	31	8	36	25	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	30	11	42	18	385
Miasto do 20 tys.	47	7	36	11	131
20-100 tys.	48	5	35	11	197
101-500 tys.	51	7	30	13	207
501 tys. i więcej mieszk.	53	6	24	16	135
Wykształcenie					
Podstawowe	32	10	35	23	285
Zasadnicze zawodowe	40	6	42	11	297
Średnie	44	9	35	12	369
Wysze	73	5	15	7	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	68	5	21	6	72
Prac. umysł. niż. szczebla	47	5	34	13	116
Pracownicy fiz. - umysł.	38	9	33	20	81
Robotnicy wykwalifikowani	43	7	43	7	97
Robotnicy niewykwalifik.	45	12	29	14	39
Rolnicy	30	15	47	9	74
Pracujący na własny rach.	59	3	32	6	51
Bierni zawodowo					
Renciści	38	8	33	22	112
Emeryci	40	7	32	21	190
Uczniowie i studenci	32	12	49	7	57
Bezrobotni	36	10	42	12	98
Gospodynie domowe i inni	43	8	27	22	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	49	7	32	12	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	49	4	38	10	88
sekt. pryw. poza rolnict.	51	5	34	11	200
prywatnym gosp. rolnym	32	15	45	7	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	38	10	40	11	153
276-399	41	7	32	21	112
400-549	40	12	30	18	178
550-799	37	7	41	15	152
Powyżej 799 zł	60	5	28	7	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	34	9	40	17	345
Średnie	43	9	33	15	482
Dobre	54	3	32	11	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	19	29	17	87
Raz w tygodniu	39	6	38	17	559
1-2 razy w miesiącu	37	9	43	12	138
Kilka razy w roku	52	7	30	11	182
W ogóle nie uczestniczy	56	10	22	12	88
Poglądy polityczne					
Lewica	45	6	37	12	309
Centrum	42	11	34	12	307
Prawica	52	8	32	8	222
Trudno powiedzieć	29	7	37	27	216

Tabela 8. Czy Pan(i) osobiście był(a)by zainteresowany(a) podjęciem pracy na terenie któregoś z państw Unii Europejskiej po przystąpieniu Polski do tej organizacji? 1 - Tak, był(a)by zainteresowany(a) i na pewno będę się o to starał(a); 2 - Tak, był(a)by zainteresowany(a) i prawdopodobnie będę się o to starał(a); 3 - Tak, był(a)by zainteresowany(a), jeśli dostał(a)by taką propozycję, ale sam(a) nie zamierzam się o to starać; 4 - Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem; 5 - Nie, raczej nie był(a)by zainteresowany(a); 6 - Nie, na pewno nie był(a)by zainteresowany(a), nawet jeśli dostał(a)by taką propozycję

	(%)						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	13	7	15	12	21	32	1055
Płeć							
Mężczyźni	16	10	17	12	20	26	501
Kobiety	11	5	13	11	22	37	554
Wiek							
18-24 lat	32	15	22	15	11	6	151
25-34	19	11	23	18	16	12	187
35-44	11	10	17	14	29	19	209
45-54	12	3	20	13	24	29	211
55-64	2	2	2	4	30	58	123
65 lat i więcej	3	2	1	3	16	74	175
Miejsce zamieszkania							
Wieś	13	7	14	11	21	33	387
Miasto do 20 tys.	11	7	14	12	16	38	130
20-100 tys.	17	11	14	13	22	23	197
101-500 tys.	12	4	20	9	22	32	206
501 tys.i więcej mieszk.	13	6	11	15	22	32	135
Wykształcenie							
Podstawowe	12	7	8	6	17	48	286
Zasadnicze zawodowe	19	8	14	17	20	21	296
Średnie	11	6	17	14	24	27	368
Wyższe	6	8	26	4	22	34	105
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	7	10	25	5	27	26	72
Prac. umysł.niż.szczebla	2	6	23	12	33	23	116
Pracownicy fiz.- umysł.	25	7	12	19	24	14	81
Robotnicy wykwalifikowani	21	13	24	20	13	9	97
Robotnicy niewykwalifik.	15	7	30	16	20	11	39
Rolnicy	9	6	13	25	15	32	74
Pracujący na własny rach.	17	5	13	14	30	21	51
Bierni zawodowo							
Renciści	5	3	5	5	28	54	110
Emeryci	3	2	2	3	19	69	191
Uczniowie i studenci	20	27	25	17	8	4	57
Bezrobotni	31	7	21	7	16	17	98
Gospodynie domowe i inni	27	4	10	15	16	26	69
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	8	7	20	17	27	22	192
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	15	11	19	18	25	12	88
sekt. pryw. poza rolnict.	17	9	21	10	23	19	199
prywatnym gosp. rolnym	9	6	10	25	20	30	81
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	19	9	13	12	22	25	154
276-399	19	7	21	11	19	21	112
400-549	14	7	15	9	20	34	179
550-799	9	6	12	14	24	35	151
Powyżej 799 zł	6	6	11	7	23	47	170
Ocena własnych war. mater.							
złe	14	7	16	11	21	30	347
Średnie	13	7	14	14	18	34	481
Dobre	13	8	16	8	28	28	228
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	5	2	15	6	19	52	86
Raz w tygodniu	12	7	13	12	23	32	560
1-2 razy w miesiącu	16	7	13	13	21	30	138
Kilka razy w roku	17	8	18	12	19	27	181
W ogóle nie uczestniczy	15	11	26	10	12	25	88
Poglądy polityczne							
Lewica	15	7	18	11	19	31	310
Centrum	13	6	15	16	22	27	306
Prawica	15	10	13	9	24	29	222
Trudno powiedzieć	10	6	13	10	19	41	216

Tabela 9. Czy uważa Pan(i) za słusne czy też niesłusne wprowadzenie w Polsce takich norm i regulacji, obowiązujących w Unii Europejskiej, jak całkowite otwarcie polskich granic na towary z innych krajów Unii Europejskiej oraz granic tych krajów na towary polskie?

(%)

	Słuszne	Niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	47	44	10	1054
Płeć				
Mężczyźni	49	43	8	501
Kobiety	45	44	11	553
Wiek				
18-24 lat	54	39	7	151
25-34	54	38	8	186
35-44	46	45	9	209
45-54	51	46	3	212
55-64	38	48	14	123
65 lat i więcej	34	48	19	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	36	53	12	385
Miasto do 20 tys.	45	46	9	131
20-100 tys.	57	38	5	197
101-500 tys.	56	34	11	207
501 tys. i więcej mieszk.	51	40	8	135
Wykształcenie				
Podstawowe	39	43	18	285
Zasadnicze zawodowe	49	43	8	297
Średnie	47	46	7	369
Wyższe	61	37	2	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	57	39	4	72
Prac.umysł.niż.szczębla	56	40	4	116
Pracownicy fiz.-umysł.	53	43	5	81
Robotnicy wykwalifikowani	57	38	5	97
Robotnicy niewykwalifik.	44	48	8	39
Rolnicy	23	71	6	74
Pracujący na własny rach.	49	43	8	51
Bierni zawodowo				
Renciści	37	47	16	112
Emeryci	39	46	15	190
Uczniowie i studenci	69	24	7	57
Bezrobotni	51	41	8	98
Gospodynie domowe i inni	39	41	20	68
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	47	47	5	192
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	53	41	6	88
sekt. pryw. poza rolnict.	61	34	6	199
prywatnym gosp. rolnym	21	71	8	81
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	48	42	11	153
276-399	40	51	9	112
400-549	49	40	10	177
550-799	50	42	8	152
Powyżej 799 zł	49	44	7	171
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	47	10	344
Średnie	46	44	10	482
Dobre	54	38	7	228
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	39	17	87
Raz w tygodniu	43	47	10	557
1-2 razy w miesiącu	49	43	8	138
Kilka razy w roku	52	43	5	182
W ogóle nie uczestniczy	59	28	12	88
Poglądy polityczne				
Lewica	51	45	4	309
Centrum	49	42	9	306
Prawica	54	40	5	221
Trudno powiedzieć	31	47	22	216

Tabela 10. Czy uważa Pan(i) za słuszne czy też niesłuszne wprowadzenie w Polsce takich norm i regulacji, obowiązujących w Unii Europejskiej, jak **pozwolenie na kupowanie ziemi, domów itp. bez żadnych ograniczeń obywatelom innych państw w Polsce, a Polakom w innych krajach Unii Europejskiej?**

(%)

	Słuszne	Niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	65	9	1054
Płeć				
Mężczyźni	28	64	8	501
Kobiety	25	65	10	553
Wiek				
18-24 lat	35	55	9	151
25-34	34	55	11	186
35-44	26	67	7	209
45-54	28	67	5	212
55-64	15	74	11	123
65 lat i więcej	18	71	11	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	69	9	385
Miasto do 20 tys.	31	63	6	131
20-100 tys.	28	64	7	197
101-500 tys.	30	61	9	207
501 tys. i więcej mieszk.	26	60	13	135
Wykształcenie				
Podstawowe	23	63	14	285
Zasadnicze zawodowe	26	68	6	297
Średnie	26	65	9	369
Wysze	38	57	5	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	35	58	7	72
Prac. umysł. niż. szczebla	31	62	6	116
Pracownicy fiz. - umysł.	27	65	7	81
Robotnicy wykwalifikowani	39	56	5	97
Robotnicy niewykwalifik.	9	77	14	39
Rolnicy	11	82	7	74
Pracujący na własny rach.	23	67	10	51
Bierni zawodowo				
Renciści	17	74	9	112
Emeryci	20	69	11	190
Uczniowie i studenci	41	50	9	57
Bezrobotni	31	57	12	98
Gospodynie domowe i inni	33	57	11	68
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	26	69	5	192
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	23	67	10	88
sekt. pryw. poza rolnict.	39	54	7	199
prywatnym gosp. rolnym	12	80	8	81
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	24	69	7	153
276-399	26	67	7	112
400-549	23	70	8	177
550-799	22	69	9	152
Powyżej 799 zł	32	59	9	171
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	71	9	344
Średnie	26	63	10	482
Dobre	36	58	6	228
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	64	8	87
Raz w tygodniu	22	69	9	557
1-2 razy w miesiącu	30	59	11	138
Kilka razy w roku	32	60	8	182
W ogóle nie uczestniczy	37	52	11	88
Poglądy polityczne				
Lewica	31	67	3	309
Centrum	26	66	8	306
Prawica	31	61	8	221
Trudno powiedzieć	18	63	19	216

Tabela 11. Rząd chce, aby po wejściu Polski do Unii Europejskiej cudzoziemcy przez 18 lat nie mieli prawa do swobodnego zakupu ziemi rolnej i działek rekreacyjnych w naszym kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, zaproponowany przez rząd osiemnastoletni okres przejściowy w tej dziedzinie jest:

	(%)					
	za krótki	odpowiedni, właściwy	za długi	w ogóle niepotrzebny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	34	15	7	18	1054
Płeć						
Mężczyźni	29	33	16	8	14	501
Kobiety	26	34	13	6	21	553
Wiek						
18-24 lat	19	38	27	5	11	151
25-34	20	41	15	4	20	186
35-44	24	33	18	9	16	209
45-54	31	33	13	11	13	212
55-64	33	29	13	7	18	123
65 lat i więcej	38	28	2	5	27	174
Miejsce zamieszkania						
Wieś	34	28	11	7	21	385
Miasto do 20 tys.	29	31	18	6	16	131
20-100 tys.	24	44	11	6	14	197
101-500 tys.	19	38	18	7	18	207
501 tys. i więcej mieszk.	24	32	22	9	13	135
Wykształcenie						
Podstawowe	33	29	8	5	25	285
Zasadnicze zawodowe	25	35	14	9	17	297
Średnie	27	33	18	7	15	369
Wyższe	18	44	22	7	9	104
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	22	40	23	8	7	72
Prac. umysł. niż. szczebla	28	34	16	7	14	116
Pracownicy fiz.- umysł.	27	39	14	7	13	81
Robotnicy wykwalifikowani	27	33	21	9	10	97
Robotnicy niewykwalifik.	26	36	8	1	30	39
Rolnicy	34	24	10	8	23	74
Pracujący na własny rach.	19	38	23	5	15	51
Bierni zawodowo						
Renciści	30	30	12	5	24	112
Emeryci	35	30	6	5	24	190
Uczniowie i studenci	13	45	31	1	9	57
Bezrobotni	24	40	11	9	17	98
Gospodynie domowe i inni	23	25	16	17	19	68
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	34	34	14	7	12	192
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	29	40	16	7	8	88
sekt. pryw. poza rolnict.	17	36	24	7	16	199
prywatnym gosp. rolnym	34	26	9	7	24	81
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	32	30	17	8	13	153
276-399	28	37	8	7	20	112
400-549	33	34	9	6	17	177
550-799	29	33	16	5	17	152
Powyżej 799 zł	24	33	21	7	14	171
Ocena własnych war. mater.						
Złe	30	31	10	8	21	344
Średnie	29	35	14	6	16	482
Dobre	20	34	24	6	15	228
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	30	36	15	8	11	87
Raz w tygodniu	29	29	14	7	21	557
1-2 razy w miesiącu	25	41	14	6	14	138
Kilka razy w roku	27	36	15	6	16	182
W ogóle nie uczestniczy	15	43	18	9	14	88
Poglądy polityczne						
Lewica	27	35	17	8	13	309
Centrum	25	38	14	8	15	306
Prawica	32	35	17	8	8	221
Trudno powiedzieć	26	24	9	4	37	216

Tabela 12. Równocześnie z Polską Unia Europejska prowadzi negocjacje o wejście do tej organizacji z innymi państwami europejskimi. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska znajdzie się w grupie państw przyjętych do Unii w pierwszej kolejności czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	66	13	21	1054
Płeć				
Mężczyźni	73	12	14	501
Kobiety	59	14	26	553
Wiek				
18-24 lat	69	15	16	151
25-34	74	9	17	186
35-44	68	12	20	209
45-54	73	15	11	212
55-64	63	15	23	123
65 lat i więcej	45	15	40	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	15	30	385
Miasto do 20 tys.	76	10	15	131
20-100 tys.	72	10	18	197
101-500 tys.	73	13	14	207
501 tys. i więcej mieszk.	70	17	13	135
Wykształcenie				
Podstawowe	55	11	34	285
Zasadnicze zawodowe	68	16	16	297
Średnie	68	14	19	369
Wyższe	84	10	5	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	93	5	2	72
Prac.umysł.niż.szczebła	73	14	13	116
Pracownicy fiz.-umysł.	76	13	12	81
Robotnicy wykwalifikowani	70	7	22	97
Robotnicy niewykwalifik.	59	21	20	39
Rolnicy	51	27	22	74
Pracujący na własny rach.	84	4	13	51
Bierni zawodowo				
Renciści	57	13	30	112
Emeryci	54	16	30	190
Uczniowie i studenci	80	10	10	57
Bezrobotni	57	16	27	98
Gospodynie domowe i inni	62	11	27	68
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	73	12	15	192
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	87	7	6	88
sekt. pryw. poza rolnict.	74	12	15	199
prywatnym gosp. rolnym	53	25	22	81
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	59	18	23	153
276-399	63	17	20	112
400-549	69	11	20	177
550-799	65	13	22	152
Powyżej 799 zł	75	13	11	171
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	13	26	344
Średnie	64	15	22	482
Dobre	78	11	10	228
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	15	31	87
Raz w tygodniu	65	11	24	557
1-2 razy w miesiącu	67	15	18	138
Kilka razy w roku	71	17	12	182
W ogóle nie uczestniczy	70	17	13	88
Poglądy polityczne				
Lewica	74	13	13	309
Centrum	68	14	18	306
Prawica	76	14	11	221
Trudno powiedzieć	41	13	46	216

Tabela 13. Jak ocenia Pan(i) przebieg negocjacji między Polską a Unią Europejską o członkostwo naszego kraju w tej organizacji? Czy, Pana(i) zdaniem, negocjacje przebiegają, toczą się:

(%)

	zbyt wolno	zbyt szybko	w odpowiednim tempie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	10	25	44	1054
Płeć					
Mężczyźni	28	12	28	32	501
Kobiety	16	8	22	55	553
Wiek					
18-24 lat	21	10	32	38	151
25-34	20	13	22	45	186
35-44	26	8	26	41	209
45-54	26	12	23	40	212
55-64	22	10	25	43	123
65 lat i więcej	14	6	22	57	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	17	11	19	53	385
Miasto do 20 tys.	22	6	30	42	131
20-100 tys.	23	11	25	41	197
101-500 tys.	29	6	28	37	207
501 tys. i więcej mieszk.	21	12	31	36	135
Wykształcenie					
Podstawowe	17	6	22	55	285
Zasadnicze zawodowe	23	15	18	43	297
Średnie	20	10	28	41	369
Wyższe	33	0	42	25	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	29	4	40	26	72
Prac. umysł. niż. szczebla	23	9	31	37	116
Pracownicy fiz. - umysł.	23	11	29	38	81
Robotnicy wykwalifikowani	26	20	22	32	97
Robotnicy niewykwalifik.	21	24	6	49	39
Rolnicy	22	14	6	58	74
Pracujący na własny rach.	35	1	31	33	51
Bierni zawodowo					
Renciści	19	6	25	51	112
Emeryci	19	7	22	51	190
Uczniowie i studenci	21	11	40	28	57
Bezrobotni	12	10	20	58	98
Gospodynie domowe i inni	19	5	27	49	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	24	12	26	38	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	25	13	25	38	88
sekt. pryw. poza rolnict.	30	8	30	31	199
prywatnym gosp. rolnym	23	13	9	55	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	23	10	17	49	153
276-399	18	13	27	42	112
400-549	21	10	24	45	177
550-799	21	10	20	49	152
Powyżej 799 zł	29	8	34	30	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	19	11	18	52	344
Średnie	21	9	24	46	482
Dobre	27	8	37	27	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	6	26	51	87
Raz w tygodniu	22	10	24	44	557
1-2 razy w miesiącu	17	9	26	48	138
Kilka razy w roku	25	10	24	41	182
W ogóle nie uczestniczy	27	12	27	34	88
Poglądy polityczne					
Lewica	30	9	23	38	309
Centrum	21	12	29	37	306
Prawica	23	9	35	33	221
Trudno powiedzieć	8	7	12	73	216

Tabela 14. Czy, Pana(i) zdaniem, polscy negocjatorzy: 1 - są zbyt twardzi, nieustępliwi w negocjacjach - stawiają stronie unijnej zbyt duże wymagania; 2 - są zbyt ustępni w negocjacjach - stawiają stronie unijnej zbyt małe wymagania; 3 - postępują we właściwy sposób, tak jak trzeba

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	26	20	51	1054
Płeć					
Mężczyźni	3	34	23	41	501
Kobiety	3	19	17	60	553
Wiek					
18-24 lat	4	26	21	49	151
25-34	3	19	23	55	186
35-44	2	30	22	45	209
45-54	5	34	17	44	212
55-64	4	24	20	53	123
65 lat i więcej	2	22	14	63	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	25	15	57	385
Miasto do 20 tys.	4	34	18	44	131
20-100 tys.	5	25	22	49	197
101-500 tys.	3	23	23	51	207
501 tys. i więcej mieszk.	5	28	25	43	135
Wykształcenie					
Podstawowe	4	21	13	62	285
Zasadnicze zawodowe	3	29	19	49	297
Średnie	3	28	21	48	369
Wyższe	4	28	31	36	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	31	30	34	72
Prac.umysł.niż.szczebła	2	37	21	41	116
Pracownicy fiz.- umysł.	2	25	19	54	81
Robotnicy wykwalifikowani	3	34	20	42	97
Robotnicy niewykwalifik.	0	21	18	61	39
Rolnicy	2	34	7	56	74
Pracujący na własny rach.	2	32	21	45	51
Bierni zawodowo					
Renciści	5	17	20	58	112
Emeryci	3	22	17	58	190
Uczniowie i studenci	7	30	18	45	57
Bezrobotni	1	15	23	61	98
Gospodynie domowe i inni	6	22	23	49	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	2	34	21	43	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	5	29	17	50	88
sekt. pryw. poza rolnict.	2	29	23	46	199
prywatnym gosp. rolnym	4	35	9	52	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	3	22	23	52	153
276-399	2	27	21	49	112
400-549	2	28	17	53	177
550-799	3	32	12	54	152
Powyżej 799 zł	5	30	25	40	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	2	22	16	59	344
Średnie	3	28	19	50	482
Dobre	4	30	25	40	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	27	19	51	87
Raz w tygodniu	4	26	17	53	557
1-2 razy w miesiącu	0	26	20	53	138
Kilka razy w roku	5	26	27	43	182
W ogóle nie uczestniczy	3	27	18	51	88
Poglądy polityczne					
Lewica	4	34	19	44	309
Centrum	2	23	24	51	306
Prawica	6	26	25	43	221
Trudno powiedzieć	2	19	9	70	216